

Спільно

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

Пам'ятка керівника закладу дошкільної освіти щодо організації роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності

Упорядник: Олена Швачова

У рамках проекту «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ НАВЧАННЯ ТА РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ КРИЗИ В УКРАЇНІ», що реалізується Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація працівників дошкільної освіти» у рамках СПІЛЬНО – програми Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) для підтримки сімей з дітьми, які постраждали від війни. Програма СПІЛЬНО об'єднує зусилля ЮНІСЕФ з урядом, місцевими органами влади, громадським сектором та бізнес-партнерами заради кожної дитини в Україні».

Спільно

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

З урахуванням реалій сьогодення та дії правового режиму воєнного стану в Україні, організація освітнього процесу залежить від безпекової ситуації у кожному населеному пункті.

Рішення про відновлення діяльності та режим роботи закладу дошкільної освіти ухвалюють місцеві органи влади та військові адміністрації, які призначають комісії з обстеження закладів освіти на предмет готовності до організації освітнього процесу та створення безпечних умов для всіх його учасників.

Відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 № 1669, керівник закладу освіти є відповідальним за створення безпечних умов освітнього процесу та не дозволяє проведення освітнього процесу за наявності шкідливих та небезпечних умов.

З метою організації роботи із підготовки закладу освіти до відкриття (відновлення роботи), наприклад після простою, або до нового навчального року, керівник закладу освіти уживає заходів щодо приведення інженерно-технічних комунікацій, устаткування, обладнання у відповідність до чинних стандартів, правил і норм.

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

Задля організованого початку нового навчального року керівник закладу дошкільної освіти наприкінці поточного навчального року видає наказ «Про підготовку до нового навчального року», яким затверджує план заходів щодо підготовки закладу освіти до нового навчального року та опалювального сезону.

Наступним кроком є розроблення плану організаційних та ремонтних робіт, що передбачає виконання основних робіт до початку експлуатації приміщень закладу освіти в новому навчальному році, а також визначає склад, завдання і порядок роботи робочої комісії з перевірки виконання організаційних та ремонтних робіт.

Крім того, наказом закладу освіти до початку навчального року створюється постійно діюча технічна комісія з обстеження приміщень, інженерно-технічних комунікацій закладу освіти, яка проводить огляд будівель, приміщень, комунікацій, з метою приведення інженернотехнічних комунікацій, устаткування, обладнання у відповідність до чинних стандартів, правил, норм з охорони праці, а також підготовки закладу освіти до опалювального сезону, визначає готовність кабінетів, групових кімнат, спортивного та музичного залів, ігрових і спортивних майданчиків, інших приміщень та укриттів фонду захисних споруд цивільного захисту і складає:

- акти-обстеження приміщень, інженерних комунікацій закладу освіти до початку діяльності закладу;
- акти-дозволи на введення в експлуатацію музичного та спортивного залів і спортивних споруд;
- відомості про випробування навчального спортивного обладнання, для використання в освітньому процесі.

Спільно

ВГО «Асоціація працівників дошкільної освіти»

Варто пам'ятати, ніщо не повинно перешкоджати руху учасників освітнього процесу під час евакуації у зв'язку з повітряною тривоною або іншою надзвичайною ситуацією. Таким чином, шафи, полицки, мобільні полицки та органайзери, безкаркасні меблі необхідно розташувати у приміщенні так, щоб вони не перешкождали руху дітей між столами та виходами з групи та коридорах.

Заздалегідь необхідно згорнути та прибрати килимки, щоб уникнути спотикання або падіння під час руху.

Необхідно додатково оглянути коридори на предмет розташування там кімнатних рослин та інших об'єктів, що можуть стати перешкодою при евакуації. Слід максимально звільнити коридори та просторові осередки від речей, що можуть заважати екстреній евакуації та бути джерелом травмування.

На сходових клітинах слід нанести маркування на першій та останній сходинці, а також на поруччях. Проходи до всіх запасних виходів мають бути вільними та доступними, з позначеними орієнтирами до виходів. Варто це додатково оглянути та перевірити.

Після огляду постійно діючою технічною комісією заклад освіти приймає в експлуатацію комісія, створена за наказом відповідного органу управління освітою (залежно від підпорядкування), до якої, зазвичай, входять представник органу управління освітою (голова комісії), керівник закладу освіти, представник профспівкової організації закладу освіти (у разі відсутності профспівкової організації - уповноважений трудового колективу), а також представники місцевих органів державного нагляду (цивільний захист, пожежна безпека, Національна поліція, охорона праці, санітарно-епідеміологічний нагляд тощо - за згодою).

Спільно

ВГО «Асоціація працівників дошкільної освіти»

Прийом в експлуатацію закладу дошкільної освіти здійснюється на підставі акту прийому готовності закладу освіти до нового навчального року, що затверджується керівником, який утворив відповідну комісію.

Під час підготовки приміщень та обладнання закладу освіти до нового навчального року заступник керівника з адміністративно-господарської роботи (завгосп) проводить перегляд термінів перевірки експлуатації обладнання і технічних засобів, подає інформацію керівнику про необхідність проведення перевірки захисних засобів і обладнання, яке експлуатується в закладі освіти.

Особливу увагу потрібно звернути на необхідність вжиття відповідних заходів з посилення безпеки, а саме:

- постійно здійснювати контроль за станом закладу освіти та прилеглих до нього територій на наявність вибухонебезпечних предметів. Потрібно стежити, щоб на майданчиках під час прогулянок діти не перебували без догляду дорослих. Вихователі мають пояснювати дітям про небезпеку, яку несуть незнайомі предмети, наприклад - покинуті іграшки тощо.
- необхідно проводити перевірку готовності систем оповіщення, зокрема, доступності оповіщення для дітей з порушеннями зору та слуху (за потреби);
- розміщення планів евакуації та обладнаного укриття для всіх учасників освітнього процесу (із запасами води та їжі, місць відпочинку, засобами захисту, аптечкою є важливо необхідним. Державною службою України з надзвичайних ситуацій розроблено рекомендації «Про організацію укриття працівників та дітей у закладах освіти» від 14.06.2022 року за № 03-1870/162, якими визначені вимоги до обладнання.

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

На виконання вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 23.07.2002 № 280 «Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08 серпня 2002 року за № 639/6927, та Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21 травня 2007 року № 246, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 липня 2007 року за № 846/14113, перед початком навчального року керівник закладу освіти організовує проходження щорічного медичного огляду працівниками закладу освіти відповідно до такого переліку документів:

- наказ (план-графік проведення медичних оглядів, список лікарів);
- журнал реєстрації особистих медичних книжок (номер, серія, дата видачі книжки, прізвище, ім'я та по батькові її власника);
- особисті медичні книжки працівників.

Після закінчення всіх підготовчих заходів до нового навчального року керівник закладу освіти видає наказ про призначення відповідальних осіб за організацію роботи з питань цивільного захисту, охорони праці, безпеки життєдіяльності в закладі освіти та окремих структурних підрозділах. Крім того, призначає відповідальних осіб за пожежну безпеку, стан безпеки будівель та споруд, електрогосподарства, газового господарства (якщо воно є в наявності), тепломережі, а також відповідальних з інших питань діяльності закладу освіти (за необхідністю).

Перед початком здійснення освітнього процесу потрібно:

- Опрацювати, переглянути «Інструкції з охорони праці та безпеки життєдіяльності»;
- Провести цільові інструктажі з працівниками (наприклад: «Дії під час повітряної тривоги, або під час арт-обстрілу чи авіа-ударів» або іншої надзвичайної ситуації);
- Розробити «Протоколи безпеки» для учасників освітнього процесу щодо правил поведження під час повітряних тривог, евакуації, перебування у сховищі /укритті тощо.
- Провести тренування з відпрацюванням дій з дітьми і працівниками у разі загрози та виникнення надзвичайної ситуації (наприклад: «План евакуації групи при пожежі» та алгоритм дій).

І першочергово мають бути відпрацьовані шляхи для евакуації з урахуванням розміщення укриття; (у тому числі до найближчого укриття, якщо таке не обладнане у закладі. Також потрібно розробити «альтернативні» шляхи евакуації у випадку непередбачуваних ситуацій. І варто відпрацювати евакуацію з кожного приміщення спочатку педагогами, а потім тренуватися з дітьми, безумовно в ігровій формі.

Важливим є інформування дітей та працівників про правила мінної безпеки, а також проведення Тижня безпеки із залученням фахівців ДСНС.

Особливо у тих регіонах, де велися бойові дії та які були звільнені від окупації, увага до питань мінної безпеки є особливо важливою. Однак усім дітям, незалежно від того, в якому регіоні країни вони перебувають, сьогодні важливо знати про правила поведження з вибухонебезпечними предметами.

Спільно

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

Корисні матеріали про мінну безпеку:

- Інтерактивна онлайн-книга для дітей дошкільного віку [“Мінна безпека не без Пека”](#).
- Доцільно Використовувати Пам’ятки з наочними матеріалами щодо Мінної безпеки в бесідах з дітьми.
- Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) спільно з Міністерством освіти і науки України, Державною службою України з надзвичайних ситуацій та Міністерством внутрішніх справ України запустили [вебсайт «Все про мінну безпеку» - bezpeka.info](#);
- сайт ЮНІСЕФ – сторінка «Навчаємося мінної безпеки усією родиною» - [unicef.org/ukraine/mine-safety-for-the-family](https://www.unicef.org/ukraine/mine-safety-for-the-family)

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

Стан пожежної безпеки в закладі дошкільної освіти.

Пожежна безпека в закладі освіти забезпечується шляхом проведення організаційних і практичних заходів та використання технічних засобів, спрямованих на запобігання пожежам, забезпечення безпеки учасників освітнього процесу, зниження можливих майнових втрат і зменшення негативних екологічних наслідків у разі їх виникнення, створення умов для успішного гасіння пожеж. У закладі освіти щорічно на початку навчального року наказом керівника затверджується протипожежний режим, що містить порядок:

- утримання шляхів евакуації;
- використання побутових електронагрівальних приладів;
- проведення тимчасових пожежонебезпечних робіт;
- проїзду та стоянки транспортних засобів;
- відключення від мережі електроживлення обладнання та вентиляційних систем у разі пожежі;
- огляду, зачинення приміщень, будівель після закінчення занять і роботи закладу освіти;
- проходження посадовими особами навчання та перевірки знань з питань цивільного захисту, пожежної безпеки, а також проведення з працівниками протипожежних інструктажів та занять з пожежно-технічного мінімуму з призначенням відповідальних за їх проведення;

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

- організації експлуатації та обслуговування наявних засобів протипожежного захисту;
- проведення планово-попереджувальних ремонтів та оглядів електроустановок, опалювального, вентиляційного, технологічного, а також навчального обладнання;
- скликання у разі виникнення пожежі членів пожежно-рятувального підрозділу добровільної пожежної охорони (за наявності), посадових осіб, відповідальних за пожежну безпеку, виклику вночі, у вихідні та святкові дні; дій у разі виникнення пожежі: порядок і спосіб оповіщення учасників освітнього процесу, послідовність їх евакуації, виклику пожежно-рятувальних підрозділів, зупинки технологічного та навчального устаткування, вимкнення електроустановок, ліфтів, застосування засобів пожежогасіння тощо.

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

План евакуації оформлюється на кожен поверх будинку, затверджується керівником закладу освіти, підписується особою, яка відповідальна за пожежну безпеку будинку.

Він повинен містити схему поверху, на якій наносяться шляхи й напрямки евакуації, місця розташування первинних засобів пожежогасіння, електричних щитків й засобів зв'язку. План вивішується на видному місці, він повинен вчасно переглядатися з урахуванням наявних умов.

У куточку пожежної безпеки повинні бути розміщені плакати про заходи пожежної безпеки, інструкція з пожежної безпеки, список добровільної пожежної дружини з їхніми обов'язками.

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

Під час перевірки закладу освіти з питань пожежної безпеки **слід мати такі документи:**

1) акти про укомплектованість внутрішніх пожежних кранів: внутрішні пожежні крани повинні бути укомплектовані рукавами й приєднаними до них стовбурами, розміщені в настінних шафах і опломбовані. У місцях з'єднання пожежного рукава із краном і зі стовбуром повинні бути гумові ущільнювальні прокладки. На дверцятах шафи повинен бути нанесений літерний індекс із порядковим номером і номер телефону найближчої пожежної частини (оформлюються закладом освіти);

2) акти про технічне обслуговування і перевірку працездатності внутрішніх пожежних кранів: внутрішні пожежні крани – не рідше двох разів у рік (навесні й восени) необхідно проводити роботи з технічного обслуговування й перевірятися на працездатність шляхом пуску води, для чого вибирають два вище від усіх розташовані пожежні крани, розгортають пожежні рукави й повністю відкривають вентиля. Довжина компактного струменю повинна бути не менше 17 м. Після цього пожежні рукави просушують і перекичують на нове укладання. Інші пожежні рукави повинні перекичуватися на нове укладання також не рідше двох разів на рік (оформлюються закладом освіти);

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

3) акти приймання вогнегасників після технічного обслуговування: споруди і приміщення закладу освіти повинні бути забезпечені вогнегасниками відповідно до Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників, що затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ від 15.01.2018 № 25, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 23 лютого 2018 р. за № 225/31677;

4) акти про технічне обслуговування систем протипожежного захисту (СПЗ): приміщення закладу обладнуються СПЗ відповідно до ДБН В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту»;

5) акти про стан горищ: двері або люки горищ повинні бути постійно замкнені. На дверях або люках горищних приміщень повинні бути написи з визначенням місця зберігання ключів.

Стан електрогосподарства

Під час огляду електрогосподарства закладу освіти необхідно звернути увагу на такі заходи, що направлені на безпечну його експлуатацію: наявність наказу закладу освіти про призначення відповідального за електрогосподарство, організацію навчання й перевірки знань з електробезпеки; навчання відповідального за електрогосподарство та електротехнічного персоналу закладу освіти повинно проводитися в спеціалізованому навчальному центрі із присвоєнням 4 групи електробезпеки один раз на три роки.

Особи технічного персоналу, що виконують роботи, при яких може виникнути небезпека ураження електричним струмом, проходять інструктаж і перевірку знань один раз на рік за місцем роботи із присвоєнням I групи електробезпеки із записом у журналі реєстрації первинного інструктажу з охорони праці; наявність протоколів перевірки опору ізоляцій електромережі й заземлення устаткування, яка повинна проводитись один раз на два роки зі складанням протоколів.

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

Недоліки, виявлені при перевірці опору ізоляції електромережі й заземлення устаткування, усуваються електротехнічним персоналом зі складанням акту або протоколу; стан електрощитових кімнат.

Вхідні двері в електрощитову кімнату повинні бути постійно замкнені, оббиті з обох сторін жерстю із загином жерсті на торець дверей. На зовнішній стороні вхідних дверей повинно бути написане призначення приміщення, місце зберігання ключів і нанесений попереджувачий знак «Обережно! Електрична напруга»; стан електричних щитів.

Усі електричні щити повинні постійно бути замкнені. На зовнішній стороні дверцят електрощитів має бути нанесено: порядковий номер щита, яка подається на щит напруга й попереджувачий знак «Обережно! Електрична напруга».

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

Світильники повинні бути надійно підвішені до стелі й мати світлорозсіювальну арматуру.

Комутаційні коробки мають бути закриті кришками.

Корпуси й кришки електровимикачів і електророзеток не повинні мати відколів і тріщин, а також оголених контактів і приводів.

Усі електророзетки та пристрої слід промаркувати за номінальною напругою.

У закладі дошкільної освіти має бути наявність паспортів на усі електроустановки.

На території мають бути освітлені пішохідні доріжки, вхідні двері, відкриті спортивні майданчики з підводкою електроживлення до стовпів підземним кабелем. Дверцята комутаційних люків на бетонних стовпах повинні бути постійно закриті.

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

Утримання території закладу.

Підходи до будинку, в'їзди й входи на ділянку, проїзди й доріжки повинні мати тверде покриття. У літню пору всю ділянку за 1-2 години до приходу вихованців слід щодня прибирати, траву, квіти, чагарники, доріжки поливати водою. У зимовий час ігрові майданчики, доріжки, щаблі сходів мають щодня очищатися від снігу й льоду, а також посипатися піском. Господарський майданчик, який слід ізолювати від інших зон, розташовувати поблизу харчоблока, повинен мати тверде покриття й окремий в'їзд із вулиці. Сміттєзбиральники мають бути закриті кришками й розміщуватися під накриттям, не ближче 25 м від будинку. Всі колодязі на території повинні бути закриті кришками, а ями повинні мати огороження.

Територія закладу дошкільної освіти повинна вчасно очищатися від горючих відходів, сміття, листя, сухої трави тощо. Сміття повинно систематично вивозитися з території, спалювати його на території забороняється.

Необхідно звернути увагу на стан карнизів на даху споруди закладу освіти. Наявність моху, порослих дерев та рослин на карнизах свідчать про вихід з ладу покрівлі даху, облицювання плиткою, а згодом і руйнування карнизів та стін.

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

Перелік основних документів, що регулюють питання охорони праці, безпеки життєдіяльності в закладі дошкільної освіти.

Під час перевірки готовності закладу освіти до нового навчального року слід мати такі документи:

- матеріали щодо атестації закладу освіти (наявність висновку з охорони праці);
- правила внутрішнього трудового розпорядку для працівників закладу освіти, що затверджені керівником;
- колективний договір (наявність розділу «Охорона праці», комплексних заходів з цивільного захисту, охорони праці та безпеки життєдіяльності, матеріали щодо їх виконання (акти) оформлюють 2 рази на рік);
- посадові інструкції з розділом з охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників закладу освіти з їхніми особистими підписами;

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

- **наказ керівника закладу освіти про призначення відповідальних осіб (видається щорічно перед початком навчального року) за організацію роботи з питань цивільного захисту, охорони праці, безпеки життєдіяльності в закладі освіти і окремих структурних підрозділах (кабінети, лабораторії, майстерні, полігони тощо);**
- **наказ керівника закладу освіти про призначення відповідальних осіб за пожежну безпеку, стан безпеки будівель та споруд, електрогосподарства, газового господарства (якщо воно є в наявності), тепломережі, а також відповідальних з інших питань діяльності закладу освіти (за необхідністю);**
- **наказ керівника закладу освіти про проведення навчання та перевірки знань посадових осіб з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності, яким затверджується склад комісії з перевірки знань посадових осіб закладу освіти з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності;**
- **протоколи засідання комісії з перевірки знань посадових осіб закладу освіти з охорони праці, безпеки життєдіяльності (оформляються один раз на 3 роки, новоприйнятих на роботу працівників – протягом місяця);**
- **посвідчення про перевірку знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності керівника закладу освіти, його заступників і членів комісії з перевірки знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності;**

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

- **план організаційно-технічних заходів щодо поліпшення стану умов і охорони праці, здоров'я працівників та вихованців (складається на календарний рік);**
- **план заходів щодо забезпечення пожежної безпеки закладу освіти (складається на календарний рік);**
- **план заходів щодо попередження дитячого дорожньо-транспортного травматизму (складається щорічно перед початком навчального року);**
- **акти обстеження приміщень та інженерних комунікацій закладу освіти до початку навчального року та опалювального сезону (оформлюють щорічно перед початком навчального року);**
- **акти-дозволи на проведення занять у спортивному та музичному залах (на спортивних майданчиках) (оформлюють щорічно перед початком навчального року);**
- **акт оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту (оформлюється щорічно перед початком навчального року у разі наявності сховища або протирадіаційного укриття);**
- **акт оцінки об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття (оформлюється щорічно перед початком навчального року);**

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

- матеріали щодо проведення атестації робочих місць за умовами праці (оформлюються не рідше одного разу на 5 років);
- протоколи перевірки опору заземлення устаткування (оформлюються один раз на два роки);
- акти технічного обслуговування й перевірки внутрішніх пожежних кранів (оформлюються один раз на 6 місяців);
- журнал обліку первинних засобів пожежогасіння;
- акт обробки дерев'яних конструкцій горищного приміщення будинку вогнезахисним складом (оформлюють один раз на 3 роки);
- акти перевірки стану вогнезахисної обробки дерев'яних конструкцій горищного приміщення (оформлюють один раз на 6 місяців);
- акт готовності закладу освіти до нового навчального року (оформлюють щорічно перед початком навчального року);
- перелік інструкцій з охорони праці (затверджується керівником закладу освіти);
- інструкції з охорони праці для всіх професій і видів робіт (переглядаються один раз на 3 роки для робіт підвищеної небезпеки, на 5 років – для інших робіт);

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

- журнали реєстрації інструкцій з охорони праці;
- журнал обліку видачі інструкцій з охорони праці;
- програма вступного інструктажу з охорони праці (затверджується наказом закладу освіти);
- програма первинного інструктажу з охорони праці на робочому місці (затверджується наказом закладу освіти);
- журнал реєстрації вступного інструктажу з охорони праці;
- журнал реєстрації інструктажів з охорони праці на робочому місці;
- журнал реєстрації нещасних випадків з працівниками;
- журнал реєстрації нещасних випадків з вихованцями;
- журнал обліку професійних захворювань (отруєнь).

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

Листи Міністерства освіти і науки України щодо організації освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»:

- Лист МОН від 14.02. 2019 № 1/11-1491 «Щодо організації роботи та дотримання вимог з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах дошкільної освіти»
- Лист МОН № 1/9-766 від 12.12.2019 «Щодо комунікації з дітьми дошкільного віку з родин учасників ООС/АТО, внутрішньо переміщених осіб та організації взаємодії з їхніми батьками»
- Лист МОН від 29.03. 2022 № 1/3737-22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»
- Лист МОН № 1/3556-22 від 19.03.2022 «Закладам освіти, установам, які вимушені змінити місце розташування у зв'язку з проведенням в місцях їх розташування бойових дій або тимчасовою окупацією території України, необхідно перейти на обслуговування до органів казначейства за новою адресою розташування».
- Лист МОН від 02.04.2022 № 1/3845-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні»

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

- Лист МОН від 25.04.2022 № 1/4428-2 «Методичні рекомендації щодо проведення просвітницької роботи з учасниками освітнього процесу в закладах дошкільної освіти з питань уникнення враження мінами, вибухонебезпечними предметами та ознайомлення з правилами поведження в надзвичайних ситуаціях»
- Лист МОН від 03.06.2022 № 1/6015-22 «Про методичні рекомендації впровадження професійного стандарту керівника (директора) закладу дошкільної освіти»
- Лист МОН від 22.06.2022 № 1/6894-22 «Про методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти в літній період»
- Лист МОН від 25.04.2022 № 1/4428-2 «Методичні рекомендації щодо проведення просвітницької роботи з учасниками освітнього процесу в закладах дошкільної освіти з питань уникнення враження мінами, вибухонебезпечними предметами та ознайомлення з правилами поведження в надзвичайних ситуаціях»
- Лист МОН від 22.06.2022 № 1/6887-22 «Щодо збереження мережі закладів дошкільної освіти та захисту прав їх працівників»

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

- Лист МОН від 27.07.2022 № 1/8504-22 «Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2022/2023 навчальному році»
- Лист Міністерства освіти і науки України від 19.08.2011 № 1/9-635 «Організація та проведення «Тижня безпеки дитини» в дошкільних навчальних закладах»
- Лист МОН від 22.06.2022 № 1/6887-22 «Щодо збереження мережі закладів дошкільної освіти та захисту прав їх працівників»
- Лист МОН від 27.07.2022 № 1/8504-22 «Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2022/2023 навчальному році»
- Лист Міністерства освіти і науки України від 19.08.2011 № 1/9-635 «Організація та проведення «Тижня безпеки дитини» в дошкільних навчальних закладах»

ВГО «Асоціація працівників
дошкільної освіти»

Матеріали для педагогів та батьків щодо психолого-педагогічного супроводу (безпеки) дітей дошкільного віку:

- «Сучасне дошкілля під крилами захисту» - mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/suchasne-doshkillya-pid-krilami-zahistu
- Психологічна турбота про дітей під час військових дій від Світлани Ройз - youtube.com/watch?v=VpJXr3UXCvo
- Телеграм канал «Підтримай дитину» - t.me/pidtrumaidutuny
- Як заспокоїти дитину під час війни - платформа НУМО для дошкільнят numo.mon.gov.ua
- Як заспокоїти дітей під час війни <https://mon.gov.ua/ua/news/monzapuskaye-informacijnu-kampaniyu-pro-te-yak-zaspokoyiti-ditej-pid-chas-vijni>
- Як подбати про дитину, якщо ви знаходитесь з нею в укритті <https://www.youtube.com/watch?v=VpJXr3UXCvo>
- Як говорити з дитиною, якщо батько чи мати захищає країну [HTTPS://MON.GOV.UA/UA/PSIHOLOGICHNA-TURBOTA-VID-SVITLANI-ROJZ/YAKSHOVATKO-CHI-MATI-ZAHISHAYE-KRAYINU](https://mon.gov.ua/ua/psihologichna-turbota-vid-svitlani-rojz/yakshovatko-chi-mati-zahishaye-krayinu)
- Правила підтримки, якщо родина евакуюється з дитиною <https://www.youtube.com/watch?v=8mI9RPFun7s>
- Фізична безпека дітей під час війни. Сайт «Освітній омбудсмен України» <https://eo.gov.ua/fizychna-bezpeka-ditej-pid-chas-viyny-pravylapovedinky-v-evakuatsii-na-okupovanykh-terytoriiakh-i-v-zoni-bojovuykhdiy/2022/03/19>